

Če vam kdo o kom pove, da je denuncijant, ogibajte se ga, četudi ne veste gotovo, da je denuncijant. Narod, ki je moralno na nizki stopnji ali nepošten, ima navadno vedno več denuncijantov med seboj kakor pa pošteni narod. Po številu denuncijantov lahko sodimo moralno višino kakega naroda. O Italiji beremo, da tam danes skoro nihče ne upa javno ust odpreti. Tam nihče ne sme grajati vlade in njenega delovanja. Siromaštvo in revščina je velika, pa se nihče ne sme nad tem pritoževati. Vlada pobira od revnega ljudstva ogromne davke, nazaj med ljudstvo pa skoraj nobeden denar ne pride. Pa Bog varuj, da bi se ljudje zaradi tega kaj pritoževali! Vlada ima med ljudstvom vse polno svojih zaupnih ljudi, ki jim je preskrbela razne bogate plačane službe. Ti vladni zaupniki hodijo okrog in nategujejo ušesa, da bi kje kaj slišali od koga in ga lahko zatožili. Če nič ne poizvedo, si pa sami kaj izmislijo. Navadno ti zaupniki ali denuncijanti gledajo na to, da bi škodovali tistim ljudem, ki odkritosrčno povedo, da je to ali ono dejanje nepošteno ali državi in ljudstvu škodljivo. Velikokrat pa denuncijant koga po krivici zatoži samo zaradi tega, ker je drugi drugega mišljenja in prepričanja kakor pa on. To je delo denuncijantov. Kadar denuncijanti koga spravijo ob službo, tedaj pogosto radi naredijo zelo sveti in nedolžni obraz in se držijo tako, kakor bi se to zgodilo brez njihove vednosti in celo proti njihovi volji. Sladko hodijo okrog ljudi in sesajo iz njih, če bi kje kaj mogli za sebe dobiti in odnesti višjim na nos. Denuncijanti so zmeček vsakega naroda. Pošteni človek raje pljune pred njim, kakor pa da bi se še samo z njegovo bližino zamazal. — Ko sem končal, so rekli trgači: »Zdaj pa vemo vsi, kakšno pleme je to.« In zopet so odšli veseli na svoje delo, jaz pa jo sem mahnil preko vinogradov proti Konjicam. Čim bolj sem se bližal trgu, tem bolj žive so vstajale pred menoj misli o — — —

„Slov. Gospodar“ stane:

celoletno 32 Din,
polletno 16 Din,
četrtletno 9 Din.

Vojaške zadeve.

Vojnica. — M. N., Slivnica pri Celju. — Vprašate, če ste dolžni plačevati vojnico, dasi ste se onesposobili radi bolezni, dobijeni med vojno. — Le na podlagi dokaza o nenamerni onesposobitvi med vojno Vas lahko oprostitjo plačevanja vojnice. V Vašem slučaju pa prošnja ne bo imela uspeha, razen v slučaju, da ste radi bolezni onesposobni za vsako pridobitno delo in ne plačujete več kot 120 D neposrednega davka. V tem slučaju vložite prošnjo za odpis vojnice, kolkovano z 20 Din na pristojno davčno upravo.

Superrevizijski pregled. — D. M., Sv. Jurij ob Ščavnici. — Vprašate, kedaj bo superrevizijski pregled v Ljubljani in če lahko nečak v slučaju sposobnosti še isto leto zadosti vojaški dolžnosti. — V slučaju usposobitve po pregledu naj zaprosi za takojšen nastop kadrovske službe pri pristojnem vojaškem okrožju s 5 Din kolkovano prošnjo. O dnevu superrevizijskega pregleda bo Vaš nečak obveščen po prejemu poziva.

Hranilec, odsluženje roka. — V. J., Sladka gora, Poljčane. — Vojaške službe ste oproščeni kot hranilec, želite pa odslužiti rok vojaške službe radi poznejšega sprejema v državno službo pri policiji. — Oseba, radi katere ste oproščeni vojaške službe kot hranilec (oče, mati), naj pri županstvu na zapisnik izjavi, da ji kot hranitelj niste potrebni. Županstvo bo prijavilo vojnemu okrožju radi dostave poziva. Pripomnimo pa, da lahko zaprosite že sedaj za sprejem v državno službo, kot prilogo o zadostitvi vojaškega roka pa priložite hranilčevo uverenje.

Mornariška podčastniška šola. — I. T. M. — Vprašate za sprejemne pogoje k mornariči. — Rok za vložitev prošnje za sprejem v mornariško podoficirsko šolo, ki traja 2 leti in zahteva starost od 17 do 21 let, je potekel s 1. oktobrom t. l. Šolanje bo ponovno razpisano šele prihodnje leto.

Divizijska artilerija. — Š. K., Črešnjevca p. Vojniku. — Vprašate, v katerem kraju je divizijska artilerija, za kar ste bili usposobljeni pri rekrutovanju. — V katerem kraju boste odslužili Vaš kadrovski rok, nam ni znano, obstoja pa divizijska konjička artilerija v Subotici in Smederevski Palanki.

Oprostitev kadrovske službe kot hranilec. — J. H. L. — Oče, 53 let star, plačuje do 120 Din neposrednega davka, mati, 43 let stara, je za delo nesposobna. Vi ste edini hranilec v zadruzi, kako doseči, da boste oproščeni služenja v kadru? — Nabora naj se udeleži tudi oče. Če nimate davčnega predpisa nad 120 Din in v slučaju ugotovitve, da je oče za pridobitveno delo nesposoben, boste oproščeni vojaške službe po dokazu županstva, da ste res edini hranilec nesposobnih družinskih članov.

Pilotska podoficirska šola. — A. K., Štrigova. — Tudi Vam niso poznani sprejemni pogoji za to šolo, dasi je bilo vse to že objavljeno v »Slov. Gospodarju«. Za letos je šolanje v pilotski podčastniški šoli izključeno, ker je čas za vložitev prošnje potekel.

Poziv na odsluženje. — A. P. iz Šal. — Ste bili potrjeni v vojake leta 1931. Spomladi poziva za odsluženje niste prejeli, kedaj boste pozvani? — Če niste doslej bili pozvani, boste prejeli poziv za odsluženje roka prihodnje leto. Letos bodo pozvani v novembru le oni, potrjeni za neborce in za vazduhoplovstvo.

Poziv na odsluženje k artileriji. — K. V. v Borejcih pri Ljutomeru. — Isto kakor zgoraj za A. P. iz Šal.

Dr. Franc Mišič.

Sv. Križ nad Belimi vodami.

To, kar danes imenujemo Sv. Križ nad Belimi vodami, na strmi visoki gori in skali nad napetim klancem znamenita romarska cerkev, vsa razsvetljena in polna svetnikov, romarjev in čudežev, z vsem, kar spada k samotni slovenski cerkvi, zlasti romarski, s sijajnim razgledom, segajočim na vse 4 strani daleč na okoli in visoko gori prav do nebes, se je nekaj med domačim ljudstvom imenovalo Oslica. Tedaj na njej ni še bilo nobene zidane cerkve, nobene lesene cerkvice, niti ne priproste kapelice. In če bi nemo kamenje, površje in osrčje tega ostro iz-

prav. Doslej so se uprave sporazumele za naslednje znake: vprašaj kaže informacijski urad, odprti kovčeg carinarnico, ročni kovčeg garderobo, stol čakalnice, z vilicami prekrižana žlica restavratorja, velika puščica izhod, trije novi menjalnici, zapečaten pisemski ovitek pošto, roka, ki kaže na lokomotivo, žohod na peron, s palico prekrižan dežnik pa shrambo za najdene predmete.

Ali veš,

da so v Italiji napra, vili stroj, ki pšenico zmelje, moko zmeša s potrebnimi dodatki, iz obličji krušne hlebe in

kati dolgo na prve poganjke. Brez te rastline je spremenjenje bakra v zlato izključeno in radi tega pač moramo nekoliko potrpeti.

Mohameda je zaskrbelo, da bi se mu skrivnost ne izmuznila. Najbolje bi pač bilo, ako bi imel modrega stalno pri sebi in povrh bi še lahko nadziral njegovo občevanje. Z globokim vzdihom se je komaj premagal.

»Sveti mož, ti rabiš prenočišče. Prestar si, da bi nočeval neprestano pod milim nebom, lahko bi se našel vseh mogočih bolezni in še umrl pred časom, kakor ti je odločeno. Ako bi se zadovoljil z mojo skromno streho . . .«

»To je misel, s katero te je navdahnil prerok. Prav imaš, hladni ponočni zrak ne prija starcu. Noč je čas angela smrti . . . Mi lahko govorimo povsem mirno, kar moraš znati in kar bi rad zvedel.«

Mohameda je popadla tolika dobrosrčnost, da je povabil celo oba pridigarja k sebi. — —

Z modrim se je naselil nemir v sicer tako mirno Mohamedovo hišo.

Lepega dne je sedel svetniški gost na verandi, mimo sta prišla dva romarja: starejši možki, ki se je upiral ob ramo majhne deklice. Oba sta z gledalo revno. Zibala sta se mimo hiše in nenkrat je zaklicalo dekletce:

»Oče, tam le gori sedi svetnik, katerega iščevala!«

Deklica je pokazala na modrega na verandi Mohamedove hiše. Romar je pomežikal in globoko pozdravil:

»O veliki, dobri in sveti mož!« je zaklical s tresočim glasom, »priromal sem semkaj nekaj sto milj, samo da bi našel tebe. Poveljujem preroka, ki me je popeljal pred tvoje obličje. Podari mi 2000 rupij, dva od mojih otrok se hočeta poročiti. Ne posedam ničesar. Pomagaj mi, moja zahvala ne bo poznala mej.«

Njegove prošnje in tožbe so bile pretresljive.

Modri je klical pridigarja. Nobeden se ni odzval, nista bila doma. Pozval je Mohameda, ki je prišel.

»Kie sta oba propovednika?«

oblikovanega holma moglo izpregovoriti, bi nam mogoče pripovedovali samo, kako so v pradavnih dobah naši poganski pradedje tamkaj v senci košatih in duhtečih lip na enostavnih žrtvenikih žrtvovali krvave in nekrvave žrtve najvišjemu izmed bogov Svetovitu, bogu solnca, toplote, ljubezni in življenja. Pravi pragozd je visel tedaj in še dolgo pozneje na njenih strmih, prepadajočih obronkih ter je pokrival Oslico od njenih nog preko njenih krizanih ramen do njenega vrha in do njene glave. Če pa danes prideš iz Mozirja, tega bisera Gornje Savinjske doline, na Šmihel, solčno in prijazno vasico, pod skalnatimi Goltmi, pa se ozreš v severo-vzhodni smeri proti podolgovatemu, obritemu, hrbtu zapadnega Pohorja, takoj zapaziš ter razločno spoznaš vrh strmega skalnatega keblja veličastno našo slovensko cerkev: Sv. Križ nad Belimi vodami.

Vozna pot in skrite, le domačim neugnancem znane mehke stezice sredi grmovja in gostega, nizkega mladja, ki vodijo skoz zasenčene, temne jarke in hladne zelene hoste od Šmihela tjakaj, nekaj časa globooko navzdol, potem pa visoko navzgor, ob glasno in neumorno žuborečih studencih, ob Belih vodah in ob poskočni, na postrvih in drugih ribah, na žagah in mlinih bogati Ljubiji, odkrivajo in razkazujejo presenečenemu popotniku idilo za idilo, vsako polno poezije, basni, pravljic in legend, ki jih je vse ustvarila gibčna in zdrava neusahljiva ljudska domišljija, da se sedaj kot sicer že venec venec obdajajo in spremljajo tajinstveno šelestenje smrečnih vršičkov od ene cerkve do druge, od cerkvice Sv. Mihaela nad Mozirjem do romarske cerkvice Sv. Križa n. Bel. vodami.

Pot gre sprva mimo dveh lepih kmetij, mimo Rženičnika in mimo Žlebnika. Skozí gozdček, ki počiva v nemošenem miru in pokoju pod Rženičnikom, po noči ne smeš hoditi. Oblečen v črno, resno, meniško haljo sedi tam nepoznani tuji duh in straši; sklepa

roke k pobožni molitvi, pa ti gleda tako strašno srepo v oči, da se moraš ustrašiti in ustaviti, pa koj zbežati, ako bi hodil v temni in črni noči tod mimo. Brž pod Žlebnikom pa se lahko mirno ustaviš in počivaš, posebno v vročih poletnih dneh. Tu izvira hladen, bister studenec, kojega vode so blagoslovljene, posvečene in svete, tako da črpaš iz njih, če jih piješ, zdravje in srečo za življenje na tem in onem svetu; saj jih je blagoslovil tod blodeči škof v zahvalo, da so mu pogasile hudo žejo in ga tako rešile smrti. Tudi neka arkadejska poezija tu še prepeva, neko staro kladivo še udarja in neka žaga še enakomerno bije zadnjo uro brunom in hodom z visoke mozirske planine; v hišici na desno pod Žlebnikom je imel oče mozirskega pesnika Vodovnika kot kolarski mojster svojo delavnico, izmed njegovih sosedov pa je bil eden žagar, drugi pa je imel majhno fužino, v kateri pa je z utripanjem njegovega srca tudi glasno jekleno kladivo že davno utihnilo.

Kmalu nato si v senčnatem ozkem jarku, ki si ga je spretno izkopala in izdolbla izpodgoltska Ljubija, da more čimpreje in čimhitreje do srebrne Savinje pod Mozirjem. V kamnu, ki leži v njeni izprani rebri sredi vozne poti, gleda še danes vidne stopinje Matere božje; na visoki in vrtoglavi skali nad potjo in jarkom pa sedeč, okamenelo pastirico. Na svojem potovanju je prišla Marija z Jezuščkom v naročju tudi v ta zapuščen, a prelesten planinski svet; ni vedela, ne kod in ne kam. Pa je vprašala mlado pastirico, ki si je, sedeč na strmi, visoki skali, česala svoje lepe, dolge lase, kje bi mogla najti kako zavetišče. Oholo odgovori pastirica in celo sramoti Marijo. Tedaj reče Mati božja: »Iz kamna je tvoje srce in v kamen se naj spremeniš tudi ti! Še le ko bodo pastirji, pastirice in njihove črede klečale okoli mojega sina na gori, ko bodo tam zgradili božji hram in bo v njem pel novo mašo novomašnik iz Tvojega ro-

du, da bosta njegova pesem in njegova molitev presunili Tvoje trdo srce, boš rešena in Ti bo vrnjeno zopet življenje.«

To je bilo in človek, ki tod potuje, ne ve, kako dolgo bo še zakleta in okamenela nesrečna deklica in pastiričica, kajti nihče ne pozna ne njenega doma, ne njenega rodu.

Na stari gori, nekdanj Oslica imenovani, pa še stoji cerkev, lepa, visoka, bela in ponosna, cerkev Sv. Križa nad Belimi vodami. V onem pragozdu, ki je nekoč pokrival Oslico do vrha, so bili namreč pastirji našli leseno razpelo, pritrjeno ob staro dvojnato smreko. Stesali so tam sprva leseno kapelico; potem pa je pobožno ljudstvo tu zgradilo lepo cerkev. A rod in hiša neusmiljene pastirice sta še vedno neznanina in pozabljena; ni še bilo novomašnika iz njenega rodu, ki bi v cerkvi Sv. Križa nad Belimi vodami pel svojo novo mašo; in tako čepi brezsrčna pastirica še vedno na sivi strmi skalnati steni nad potjo vsa iz kamna od nog do glave; na poti sami pa še vedno leži kamen s krvavečimi stopinjami Matere božje.

Kako dolgo še? Da bo lepih pravljic, sveže poezije in našega krasnega gorskega sveta konec.

Raznoterosti.

O mesecih. Človek bi mislil, da mora imeti po vseh pravih najmanj dni zadnji ali pa prvi mesec v letu. Zakaj neki ima najmanj dni baš drugi mesec? Pri starih Rimljanih se je začelo leto s 1. marcem. Marec je bil 1. mesec v letu. Zato se je moral februar kot zadnji mesec zadovoljiti s številom dni, kar jih je še ostalo, torej v navadnem letu 28, v prestopnem pa 29 dni. Da je bil marec res prvi mesec v letu, nam pričajo tudi latinska imena mesecev, ki jih rabijo še zdaj romanski, germanski in večina slovanskih narodov, pa tudi Madžari in drugi. Septem

»V mestu. Kmalu se bosta vrnila.«

»Sedaj moraš pač ti priskočiti na pomoč! Ta le na cesti pod hišo je res siromak. Slišal si gotovo tudi ti njegove prošnje. Poznam ga, ne smemo ga odpustiti praznih rok. Trenutno nimam dovolj askir zelišča, da bi lahko spreminjal baker v zlato. Brat, moraš mi dati denarja. Gre le za malenkost — Mohamed je ugovarjal — prerok mi je razodel, da si bogatin.«

Te besede so potrle svečenika. Hitro je razlagal:

»Nimam toliko denarja.«

»Nimaš, prerok mi je povedal!«

»Nimam ga pri roki«, je odnehal.

»Pošlji ponj!«

»Ne, rajši prodam nekaj dijamantov.«

»Stori to in sicer takoj!« je zapovedal modri in je nagovoril dobrohotno berača: »Potrpi trenutek. Pomagano ti bo.«

Mohamed je bil v nepopisni zagati, švigali so mu pomisleki po glavi. Misel, da bi se naj ločil denarja v banki, je bila zanj nekaj strašnega.

Pomišljal je nekaj časa in stekel na trg. Že pri vhođu v ulico je zadel na moža, na starikavega mohamedanca, nosil je dolgo brado, oči so mu bile obsenčene od mogočnih obrvi.

»Kupujem dijamante, bisere in dragulje!«

Mohamed se je razveselil ugodne priložnosti, saj mu je hotel odkupiti tujec dragocene kamne, obrnil se je takoj do tujca in silil na zaključek kupčije. Za dijamante je prejel polovično ceno, komaj 2000 rupij. Tekel je nazaj brez dostojanstva, pridigarja sta se že mogoče vrnila in govorila z modrim. V resnici pa je bil čudodelnik sam, sprejel je denar in ga položil v roko prosjaka. Siromak je preobložil čudotvorca in Mohameda z blagoslovnimi izreki in odšepal.

Na večer je povzel modri besedo:

»Blíža se čas, ko bom lahko poiskal askir. Baš dobro je, da si zagotovimo Allahovo pomoč. Jutri bomo romali na Mama Hajani in tamkaj prosili preroka in svetnika, da naklonita milost našemu podjetju.«

(Dalje sledi.)

jih speče — vse to v 20 minutah;

da potrebuje mlad ptiček dnevno za hrano najmanj množino, ki tehta toliko kakor polovica njegovega telesa;

da cvetejo v polarnih krajih cvetlice samo v barvah: rumeno, belo in purpurno;

da so imeli Nizozemci za dobe vojen za neodvisnost zasilni denar iz usnja;

da so imeli odpadki pri brušenju diamanta »Regent« vrednost čez 2 milijona Din;

da znajo Kitajci vlivati zvonove iz litega železa, ki imajo silno daleč slišen zvok?